

STATSMINISTERIET

Dato: 15. november 2004
J.nr.: 507-11
Sagsbeh.: Omr. II / Nordatlantisk
Sekretariat

**Notat om svar afgivet i forbindelse med høring over
udkast til forslag til lov om Grønlands landsstyres
indgåelse af folkeretlige aftaler**

Udkast til forslag til lov om Grønlands landsstyres indgåelse af folkeretlige aftaler har været i høring hos Grønlands Hjemmestyre og Færøernes landsstyre.

Der foreligger høringssvar fra Grønlands Hjemmestyre, hvoraf det fremgår, at sagen har været til behandling i Grønlands Landsting, der har tilsluttet sig, at lovforslaget fremsættes for Folketinget. Landsstyrets beslutningsforslag vedrørende sagen blev således den 10. november 2004 vedtaget af Landstinget med 18 stemmer for og ingen imod.

- ./ Der vedlægges kopi af det materiale, Statsministeriet har modtaget fra Grønlands Hjemmestyre i anledning af sagens behandling i hjemmestyret.

NAMMINERSORNERULLUTIK QOARTUSSAT - GRØNLANDS HJEMMESTYFE

Nunanut Alianut Pisortaqaarfik

Udenrigsdirektoratet

Rigsombudsmanden i Grønland
 Box 1030
 3900 Nuuk

RIGSOMBUDSMANDEN I GRØNLAND	
Journal nr.	2116-2
Indgået nr.	2084
12. NOV. 2004	
Bilag	
Sagsbehandler 7107	

Udenrigsdirektoratet kan herved oplyse, at Grønlands landsting den 10. november 2004 tilsluttede sig landsstyrets indstilling om følgende sager:

11.11.2004
 J.nr. 09.54-01
 J.nr. 00.01-04

1. Anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

Postboks 1340
 3900 Nuuk
 Oqtel +299 34 50 00
 Fax +299 32 93 98
 nap@gh.gl
 www.nanoq.gl

Hjemmestyret tilslutter sig, at anordning om lov etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder sættes i kraft for Grønland. Hjemmestyret skal anmode Rigsombudsmanden om at meddele dette videre til Udenrigsministeriet snarest muligt.

2. Forslag til Lov om Grønlands landsstyres indgåelse af folkeretlige aftaler

Hjemmestyret tilslutter sig, at forslag til Lov om Grønlands landsstyres indgåelse fremsættes for Folketinget. Hjemmestyret skal anmode Rigsombudsmanden om at meddele dette videre til Statsministeriet snarest muligt

Ikinngutinnersumik Inuulluaqqusillunga
 Med venlig hilsen

 Mikaela Engel

Toqq/direkte
 +299 34 51 52
 mikaela@gh.gl

10 NOV. 2004

8. november 2004

2 eksemplarer tilsendt STATSMINISTERIET
Den

EM 2004/152

**Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til forslag til lov om
Grønlands Landsstyres indgåelse af folkeretlige aftaler**

Svarnotat

(Landsstyreformanden)

2. behandling

På landsstyrets vegne skal jeg hermed takke for Landstingets Lovudvalgs grundige og positive behandling af lovforslaget.

Landsstyret konstaterer med glæde, at et flertal i udvalget er enige i, at lovforslaget vil styrke Grønlands handlemuligheder på udenrigsområdet, og at det således udgør et skridt i arbejdet på selvstyre. For god ordens skyld vil jeg gerne endnu en gang understrege, at landsstyret overfor regeringen under forhandlingerne om dette lovforslag har præciseret, at gennemførelsen af lovgivningen sker uden præjudice for det videre arbejde mod selvstyre, som foregår i regi af den grønlandsk/danske Fælleskommission.

Det følger af lovforslaget, at der skal udarbejdes en samarbejdsaftale mellem Udenrigsdirektoratet og Udenrigsministeriet. Denne administrative aftale er endnu ikke forhandlet færdig mellem parterne og har derfor ikke kunnet forelægges landstinget i forbindelse med forslagets fremsættelse. Landsstyret har noteret sig landstingets ønske om, at aftaleteksten præsenteres for relevante udvalg før den indgås, og agter derfor at indhente bemærkninger fra Landstingets Lovudvalg og Landstingets Udenrigs- og sikkerhedspolitiske Udvalg så snart et udkast foreligger.

Lovudvalget fremsætter i sin betænkning en række særdeles relevante overvejelser vedrørende samspillet mellem landsting og landsstyre på det udenrigspolitiske område. Landsstyret er enig i, at der er behov for en klarlægning af de nærmere regler på dette område, således at kompetenceforholdene fastlægges. Landsstyret agter derfor at påse, at dette spørgsmål medtages af den embedsmandsgruppe, som nedsættes i medfør af beslutningsforslag EM04/30, *Forslag til landstingsbeslutning om nedsættelse af en arbejdsgruppe til udarbejdelse af forslag til landstingslov om Landstinget og Landsstyret*. Arbejdsgruppen forventes at fremkomme med en redegørelse til landstingets forårssamling 05, og landsstyret forventer på baggrund af gruppens arbejde at kunne forelægge et forslag til en samlet ny lov om Landstinget og Landsstyret til landstingets efterårssamling 05.

Landsstyret har anmodet Grønlands Sprognævn om at foretage en gennemgang af lovteksten med henblik på at sikre, at den af Statsministeriet foranstaltede oversættelse er i fuldstændig overensstemmelse med den danske tekst. Det endelige resultat af Sprognævnets overvejelser foreligger endnu ikke, men landsstyret vil påse, at den grønlandske tekst bliver fuldstændigt retvisende.

Lovudvalget og Udenrigs- og sikkerhedspolitisk udvalg har særligt hæftet sig ved det forhold, at lovtæksten nævner Grønlands landsstyre – og ikke Grønlands Hjemmestyre – som den bemyndigede part.

Det er landsstyrets opfattelse, at det følger af ordningens karakter, at der er tale om en generel fuldmagt fra regeringen til landsstyret til at forhandle og indgå visse folkeretlige aftaler på rigets vegne. I henhold til Grundlovens § 19 er det regeringen, der har beføjelse til at handle på Rigets vegne i udenrigsanliggender, men der pålægges samtidig regeringen en pligt til at indhente Folketingets samtykke. Når regeringen ved fuldmagt overdrager den beføjelse, der er nedlagt i Grundlovens § 19, sker det til Grønlands regering, altså landsstyret. Det er landsstyrets opfattelse, som også deles af flertallet i Lovudvalget, at lovtækstens ordlyd ikke vil være til hinder for, at Grønlands Hjemmestyre selv kan bestemme over opgavefordelingen på fuldmagtslovens område. Som allerede nævnt agter landsstyret til efterårssamlingen 05 at fremsætte forslag om en ny samlet lov om landsting og landsstyre, hvor kompetenceforholdene på udenrigsområdet klart fastlægges.

Med disse bemærkninger skal jeg hermed på Landsstyrets vegne indstille, at Grønlands Hjemmestyre afgiver udtalelse om, at lovforslaget fremsættes for Folketinget.

08 NOV. 2004

BETÆNKNING

Afgivet af Landstingets Lovudvalg

vedrørende

**Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til
forslag til lov om Grønlands Landsstyres indgåelse af folkeretlige aftaler**

Afgivet til beslutningsforslagets 2. behandling

Landstingets Lovudvalg har under behandlingen bestået af:

Landstingsmedlem Ane Hansen, Inuit Ataqatigiit, formand
Landstingsmedlem Otto Jeremiassen, Siumut, næstformand
Landstingsmedlem Enos Lyberth, Siumut
Landstingsmedlem Ellen Christoffersen, Atassut
Landstingsmedlem Marie Fleischer, Demokraterne
Landstingsmedlem Astrid Fleischer Rex, Demokraterne, suppleant

Landstingets Lovudvalg har efter forslaget 1. behandling under EM 2004 gennemgået beslutningsforslaget samt lovudkastet og bemærkningerne hertil.

Lovudvalget har i denne forbindelse anmodet Landstingets Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Udvalg om at meddele, hvorvidt forslaget giver anledning til bemærkninger. Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Udvalgs svarbrev af 5. november 2004 vedlægges som et bilag til denne betænkning.

Om forslaget indhold og konsekvenser.

Lovudvalget har med tilfredshed behandlet forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til forslag til lov om Grønlands Landsstyres indgåelse af folkeretlige aftaler.

Forslaget er et synligt resultat af den igangværende selvstyreproces og et vigtigt skridt hen imod en reel ligestilling af rigsdelenene. Grønlands Hjemmestyre får med forslagets gennemførelse stadfæstet en større handlefrihed i egne anliggender og får endvidere opfyldt et længe næret ønske om at optræde mere selvstændigt i internationale sammenhænge. Der ligger en praktisk, men også en stor symbolsk værdi i, at Grønlands Hjemmestyre fremover kan handle på Rigets vegne for så vidt angår vores egne forhold.

Forslaget illustrerer på bedste vis, at relationerne inden for rigsfællesskabet fortsat udvikler sig i det 25. år efter hjemmestyrets indførelse. Det var således ikke den oprindelige tanke med hjemmestyreloven, at Grønland skulle overtage udenrigspolitiske beføjelser. Lovudvalget opfatter det som et udtryk for en stadig voksende tillid rigsdelenene imellem, at Grønland i praksis har fået overdraget gradvis voksende udenrigspolitiske kompetencer, og at denne ændrede opgavefordeling nu endeligt stadfæstes ved lov.

Lovudvalget bemærker, at den foreslåede fuldmagtsordning bygger på en forudsætning om et løbende og tæt samarbejde mellem Udenrigsdirektoratet og Udenrigsministeriet. Dette indebærer en anerkendelse af, at den unge grønlandske udenrigstjeneste udviser, og for fremtiden forventes at kunne opretholde, den hertil fornødne professionelle standard. Denne anerkendelse kommer tillige til at forpligte os.

Lovudvalget lægger i lighed med Udenrigs- og Sikkerhedsudvalget stor vægt på, at fuldmagtslovgivningen ikke skal danne præcedens for arbejdet i den fælles grønlandsk-danske selvstyrekommission. Udvalget har med tilfredshed bemærket, at Landsstyret under forhandlingerne har præciseret dette. Udvalget lægger endvidere vægt på, at fuldmagtslovgivningen ikke vil være til hinder for, at Grønlands befolkning fortsat kan arbejde for at blive anerkendt som et folk i folkeretlig forstand.

Om samarbejdsaftalen mellem Udenrigsdirektoratet og Udenrigsministeriet.

Udvalget har noteret sig, at den kommende samarbejdsaftale mellem Udenrigsdirektoratet og Udenrigsministeriet ifølge forelæggelsesnotatet er blevet forhandlet på administrativt niveau. Aftaleudkastet var ikke vedlagt det materiale, der er tilgået Landstinget i forbindelse med forslaget fremsættelse.

Et enigt udvalg erklærer sig på de foreliggende oplysninger stemt positivt overfor intentionerne med aftalen, således som de er beskrevet i forelæggelsesnotatet. Det er imidlertid udvalgets forventning, at Landsstyret vil præsentere den fulde aftaletekst for Landstingets Lovudvalg samt Landstingets Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske udvalg i passende tid, inden aftalen på-

tænkes underskrevet. Denne forventning skal ses på baggrund af, at aftalen uddyber fuldmagtsordningen på væsentlige punkter, hvorfor det må være naturligt, at Landsstyret søger at sikre sig en positiv tilslutning fra parlamentarisk side til aftalens indhold.

Om det fremtidige samspil mellem Landstinget og Landsstyret på det udenrigspolitiske område.

Fuldmagtsordningen skaber for første gang en uomtvistelig adgang for Grønlands Hjemmestyre til selv at varetage egne udenrigspolitiske anliggender. Denne situation giver efter Lovudvalgets opfattelse anledning til at genoverveje den måde, hvorpå Landstinget og Landsstyret for fremtiden bør arbejde sammen omkring varetagelsen af hjemmestyrets udenrigspolitiske kompetencer.

Danmarks Riges Grundlov fastlægger i § 19 en særlig opgavefordeling mellem regering og parlament på det udenrigspolitiske område. Opgavefordelingen sikrer, at regeringen tager parlamentet med på råd, inden der træffes udenrigspolitiske beslutninger af mere vidtrækkende betydning. Færøerne har valgt at lovfæste den samme opgavefordeling på det udenrigspolitiske område, og lignende ordninger kendes i øvrigt fra andre landes forfatninger.

Behovet for sådanne ordninger skal ses på baggrund af, at udenrigspolitiske beslutninger kan binde landet, herunder den lovgivende forsamling, til at følge op på forpligtelser, der er indgået udadtil. Endvidere er opgavefordelingen baseret på en erkendelse af, at udenrigspolitiske beslutninger som regel er af langsigtet karakter og i praksis ofte svære at ændre eller omstøde efterfølgende. Derfor bør udenrigspolitiske beslutninger som regel være baseret på en bred politisk konsensus snarere end partipolitiske overvejelser.

Lovudvalget finder det hensigtsmæssigt, at de nærmere regler for det fremtidige samspil mellem Landstinget og Landsstyret på det udenrigspolitiske område fastsættes ved landstingslov. Lovudvalget konstaterer i den forbindelse, at der for tiden forberedes en modernisering af Landstingslov om Landstinget og Landsstyret, som også må forholde sig til den udvikling, som fuldmagtsordningen nu stadfæster, således at de udenrigspolitiske kompetenceforhold fremover klart fremgår af lovgivningen. Der henvises til betænkningen fra Landsstyrets Formandskab til dagsordenspunkt EM 2003/143 (Forslag til landstingslov om ændring af landstingslov om Landstinget og Landsstyret).

Et enigt udvalg skal derfor henstille, at den nævnte lovgivningsopgave medtages til nærmere overvejelse hos den embedsmandsgruppe vedrørende en revision af Landstingslov om Landstinget og Landsstyret, som er nedsat i medfør af beslutningsforslag EM 2004/30.

Lovudvalget skal bemærke, at udvalget med de foranstående bemærkninger ikke har taget stilling til den retlige betydning, som grundlovens § 19 eventuelt måtte have for forholdet mellem Landstinget og Landsstyret.

Om forslagens form.

Under forslagens 1. behandling har der været bemærkninger til den sproglige udformning af den grønlandsksprogede udgave af forslaget. Landsstyreformanden har ved samme lejlighed tilkendegivet, at Landsstyret vil gennemgå forslaget nøje med henblik på eventuelle sproglige forbedringer.

På tidspunktet for Lovudvalgets vedtagelse af denne betænkning forelå resultatet af Landsstyrets gennemgang endnu ikke, hvorfor udvalget har afholdt sig fra at tage stilling til spørgsmålet.

Udvalget har dog noteret sig, at den fremlagte lovtekst udviser en lovteknisk ejendommelighed, idet den ifølge sin ordlyd ikke regulerer beføjelser, der skal tilkomme *Grønlands Hjemmestyre*, men i stedet specifikt nævner *Grønlands Landsstyre* som den bemyndigede part. Udvalget har drøftet dette forhold, bl.a. på baggrund af de betænkeligheder, som Landstingets Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Udvalg har udtrykt i sit høringssvar af 5. november 2004.

Et flertal i udvalget, bestående af repræsentanterne for Siumut og Inuit Ataqatigiit finder, at ordlyden i forslag til lov om Grønlands Landsstyres indgåelse af folkeretlige aftaler ikke er til hinder for, at Grønlands Hjemmestyre selv kan bestemme over opgavefordelingen på fuldmagtslovens område. Flertallet indstiller på denne baggrund, at lovtekstens ordlyd bibeholdes i sin nuværende form, og at den nærmere opgavefordelingen på fuldmagtslovens område medtages til nærmere overvejelse hos den embedsmandsgruppe vedrørende en revision af Landstingslov om Landstinget og Landsstyret, som er nedsat i medfør af beslutningsforslag EM 2004/30.

Et mindretal i udvalget bestående af repræsentanterne for Atassut og Demokraterne finder, at den i fuldmagtsloven valgte formulering ikke synes at stemme overens med den praksis, hvorefter folketingslove giver bemyndigelse til Grønlands Hjemmestyre som helhed, og dermed ikke tager stilling til den indbyrdes opgavefordeling mellem hjemmestyrets enkelte organer, herunder mellem Landstinget og Landsstyret. Mindretallet finder endvidere, at den valgte formulering ikke synes at tage højde for, at Landsstyret må forventes at varetage hjemmestyrets opgaver på fuldmagtsområdet i samspil med Landstinget.

Mindretallet indstiller på denne baggrund til, at udtrykket "Grønlands Landsstyre" i det endelige lovforslag erstattes med udtrykket "Grønlands Hjemmestyre" i hele lovtæksten. Mindretallet finder endvidere, at der bør ske en lovfæstelse af den særlige opgavefordeling mellem regering og parlament på det udenrigspolitiske område, som svarer til grundlovens § 19 og som også er blevet lovfæstet på Færøerne.

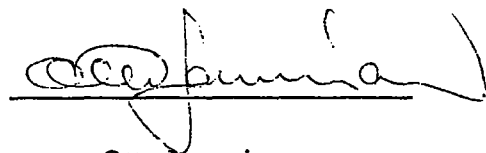
Indstilling.

Et flertal i Lovudvalget indstiller, at Landstinget tilslutter sig det fremlagte beslutningsforslag i den forelagte form.

Med disse bemærkninger skal Landstingets Lovudvalg overgive beslutningsforslaget til Landstingets 2. behandling.

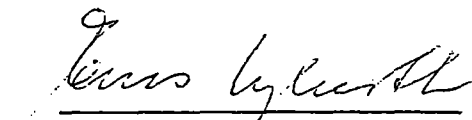
Ane Hansen, Formand

Otto Jeremiassen

Ellen Christoffersen

Enos Lyberth

Astrid Fleischer Rex

NAMMINERSORNERULLUTIK OQARTUSSAQ
Kalaallit Nunaanni Inatsisartut
Inatsisartut Inatsisit Aatorinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq

GRØNLANDS HJEMMESTYRE
Grønlands Læsting
Læstingets Lovudvalg

Inatsisartut Nunanut Allanut Sillimaniarnernullu Ataatsimii-
titaliaq

Ulloq/Dato: 3. november 2004

J.nr.: 01.25.01/04EM-00152

Landstingets Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Udvalg

UKA 2004/152 pillugu (Kalaallit Naalakkersuisuisa naalagaaffii akornanni inatsistigut pi-
sinnaatitaaffii pisussaaffiillu pillugit isumaqatigiissuteqartarnissaat pillugu inatsisartut
siunnersuummut Namminersornerullutik Oqartussat oqaaseqaatissaannut Inatsisartut aala-
jangiiffigisassaattut siunnersuut)

Siullermecrinermut atatillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut siuliani taaneqarpoq Inatsisit Ato-
rineqarnerannut Ataatsimiititaliamit erseqqinnerusumik naliliiffigisassanngorlugu Inatsisartunit
inner-suunneqarpoq. Taseunga atatillugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut Inatsisartut Nunanut
Allanut Sillimaniarnernullu Ataatsimiititaliasa oqaaseqaateqarfiginninnissaanik pisariaqalersi-
simanersoq Inatsisit Aatorinneqarnerannut Ataatsimiititaliap inussianersumik matumuuna apeqquti-
gissavaa.

-- oOo --

Vedrørende dagsordenspunkt EM 2004/152 (Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands
Hjemmestyrer es udvælgelse til forslag til lov om Grønlands Læstingets indgåelse af folkeretlige
aftaler)

Landstinget har i forbindelse med sin 1. behandling henviset ovennævnte beslutningsforslag til nær-
mere vurdering i Lovudvalget. I den forbindelse vil Lovudvalget venligst forespørge, hvorvidt be-
slutningsforslaget giver anledning til bemærkninger fra Landstingets Udenrigs- og Sikkerhedspoliti-
ske udvalgs side.

Inatsisit Aatorinneqarnerannut Ataatsimiititaliaq sinnerlugu
På Lovudvalgets vegne

Ane Hansen

Siulinaasoq

Formand

Til Landstingets Lovudvalg

Ulloq/Dato: 5. november 2004

J.nr.: 01.30.29

Høringssvar vedrørende dagsordenspunkt EM2004/152 (Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til forslag til lov om Grønlands Landsstyres indgåelse af folkeretlige aftaler).

Landstingets Lovudvalg har anmodet Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg om at afgive høringssvar vedrørende dagsordenspunkt EM2004/152 Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til forslag til lov om Grønlands Landsstyres indgåelse af folkeretlige aftaler.

Der er tale om en ordning, hvor det grønlandske landsstyre bemyndiges til at handle på rigets vegne i mellemfolkelige anliggender, der alene angår Grønland og i forening med Færøerne i anliggender, der alene angår Grønland og Færøerne. Ordningen formaliserer for Grønland en allerede eksisterende praksis og understøtter det samarbejdsmonster, der er etableret på øvrige områder, f.eks. i generelle udenrigs- og sikkerhedspolitiske sager, jf. Itilleq-erklæringen. Udvalget finder det af stor betydning at denne praksis lovfæstes og hilser derfor forslaget velkomment. Udvalget har dog enkelte bemærkninger til forslaget og er glad for lejligheden til at fremkomme med disse.

Udvalget lægger stor vægt på, at fuldmagtslovgivningen ikke skal danne præcedens for arbejdet i den fælles grønlandsk-danske selvstyrekommission. Udvalget har med tilfredshed bemærket, at Landsstyrets underforhandlinger har præciseret dette.

Landsstyret har orienteret om, at der på administrativt niveau forhandles en samarbejdsaftale mellem udenrigsministeriet og udenrigsdirektoratet. Udvalget imødeser, at denne aftale bliver fremsat til orientering til Landstinget i god tid inden underskrivelsen.

Spørgsmålet om Landstingets Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Udvalgs kompetence blev behandlet under EM2003 (punkt 143). EM03/143 mangler fortsat opfølgning fra Landsstyret i forhold til en revision af Landstingslov om Landstinget og Landsstyret. Fuldmagtsloven vil sandsynligvis få betydning for arbejdsformen i Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg. Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalgs arbejdsform ligner i dag i store træk de øvrige udvalg. Udvalget har ikke i dag de særlige lovfæstede kompetencer på området, som ville være nødvendige i den nye situation, som ville opstå ved vedtagelse af ovennævnte forslag. Udvalget finder derfor, at det ville være væsentligt i denne sammenhæng at revurdere kompetenceforholdet på det udenrigspolitiske område, herunder samspillet mellem Landstinget og Landsstyret under hensyn til den foreslåede lov om Grønlands indgåelse af folkeretlige aftaler. Den igangværende revision af Landstingslov om Landstinget og Landsstyret kunne inddrage en fastsættelse af Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk

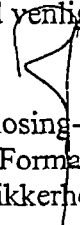
Udvalgs kompetence samt Landstingets udenrigspolitiske kompetence. En mulighed kunne være lovgivning i lighed med Grundlovens §19. Udvalget har noteret sig, at denne form er valgt på Færøerne, jf. præ-høringssvar til EM2003/143 (tidligere omdelt til udvalget).

Den fremlagte lovtekst regulerer ifølge sin ordlyd beføjelser, der skal tilkomme *Grønlands Landsstyre*, og ikke *Grønlands Hjemmestyre*. Udvalget konstaterer, at dette ikke er i overensstemmelse med praksis for folketingslove, der – så vidt udvalget er bekendt - ikke i andre tilfælde har taget stilling til den indbyrdes opgavefordeling mellem hjemmestyrets enkelte organer, herunder Landstyre og Landsting. Såfremt den forelagte tekst bibeholdes, vil det implicere en ny forfatningsretlig konstruktion, hvis betydning er umiddelbart uoverskuelig. Det kan således for eksempel ikke forudses, hvilken betydning ordvalget ville have på forholdet til landstingsloven om landstingsmedlemmers ansvarlighed. Udvalget finder ubetinget, at formuleringen bør bringes i overensstemmelse med hidtidig forståelse af forfatningsretlige sammenhænge.

Udvalget konstaterer, at lovforslagets ordlyd på henholdsvis dansk og grønlandsk ikke er i overensstemmelse og imødeser derfor, at Landsstyret inden 2. behandlingen af forslaget retter op på dette. Slutteligt vil udvalget påpege den korte tidsfrist, hvori der fremlægges et beslutningsforslag af så væsentlig betydning.

Udvalget finder, at lovforslaget vil påvirke hjemmestyrets handlemuligheder på det udenrigspolitiske område i positiv retning og støtter forslaget. Med disse bemærkninger sendes forslaget til videre behandling i Lovudvalget.

Med venlig hilsen

Per Rosing-Petersen
Formand,

Udenrigs- og Sikkerhedspolitisk Udvalg

28 OKT. 2004

28. oktober 2004

EM 2004/152

Forslag til landstingsbeslutning om Grønlands Hjemmestyres udtalelse til forslag til lov om Grønlands Landsstyres indgåelse af folkeretlige aftaler)
(Landsstyreformanden)

Forelæggelsesnotat

1. behandling

På landsstyrets vegne skal jeg hermed forelægge forslag til lov om Grønlands indgåelse af folkeretlige aftaler til udtalelse.

I. baggrund

Statsministeren udtalte i sin åbningstale i Folketinget den 1. oktober 2002 "*.... regeringen vil være indstillet på at drøfte en ordning, hvor det færøske og grønlandske landsstyre bliver bemyndiget til at handle på rigets vegne i sådanne mellemfolkelige anliggender, der alene angår Færøerne henholdsvis Grønland. En bemyndigelse af denne karakter vil ligge uden for de nuværende hjemmestyreløve, men regeringen er indstillet på at gennemføre en lovgivning, der giver det færøske og grønlandske landsstyre en sådan bemyndigelse.*"

På baggrund heraf har en færøsk-grønlandsk-dansk embedsmandsgruppe udarbejdet forslag til lovgivning for hhv. Grønland og Færøerne. På rigsmødet i august 2004 var der enighed mellem statsministeren, lagmanden og landsstyreformanden om at søge at fremlægge lovforslagene om Grønlands Landsstyres, henholdsvis Færøernes Landsstyres indgåelse af folkeretlige aftaler for Landstinget, henholdsvis Lagtinget, således at de kan forelægges for Folketinget i folketingsåret 2004/05.

Der er som nævnt udarbejdet et lovforslag for Grønland og et for Færøerne. De to lovforslag er i alt væsentligt identiske, men er i øvrigt uafhængige af hinanden. Hvis Grønland efter nærmere overvejelse ikke måtte ønske at lovforslaget fremsættes, påvirker det ikke det færøske forslag - og omvendt.

Den fælles grønlandsk-danske selvstyrekommission har nu indledt sit arbejde. Det indgår i dens kommissorium, at "*Kommissionen skal, med udgangspunkt i Grønlands nuværende forfatningsmæssige placering og i overensstemmelse med det grønlandske folks selvbestemmelsesret i henhold til folkeretten, stille forslag om, hvorledes de grønlandske myndigheder kan overtage yderligere kompetence, hvor dette er forfatningsretligt muligt.*"

EM 2004/152

UD j.nr. 00.01-04

Under forhandlingerne om lovforslaget har landsstyret derfor præciseret, at gennemførelsen af fuldmagtslovgivningen sker uden præjudice for selvstyrekommissionens overvejelser. Regeringen har erklæret sig indforstået hermed, idet selvstyrekommissionens arbejde ligger inden for rammerne af grundloven og rigsfællesskabet. Gennemførelsen af lovforslaget afskærer således ikke Selvstyrekommissionen fra at fremkomme med yderligere forslag på dette område.

Det er ligeledes præciseret under forhandlingerne - og bekræftet af regeringen - at udenfor fuldmagtsområdet, f.eks. på det forsvars- og sikkerhedspolitiske område, gælder bestemmelser og praksis i henhold til hjemmestyreloven samt Itilleq-erklæringen af 14. maj 2003 om Grønlands inddragelse i udenrigs- og sikkerhedspolitikken.

II. Indholdet af ordningen

Lovforslaget er baseret på følgende hovedpunkter:

- Grønlands Landsstyre bemyndiges til at forhandle og indgå folkeretlige aftaler inden for sagsområder, der fuldt ud er overtaget af Grønland.
- Ved indgåelse af aftaler inden for fuldmagtsområdet binder landsstyret riget. Danmarks og det andet hjemmestyres interesser skal derfor respekteres.
- Ordningen skal ligge inden for rammerne af grundlovens § 19, hvorefter udenrigs- og sikkerhedspolitik er rigsansliggende under regeringens ansvar. Kongeriget Danmark er fortsat kun eet folkeretssubjekt (een stat) og Grønland er ikke et selvstændigt folkeretssubjekt (en stat). Ordningen begrænser således ikke regeringens beføjelser i henhold til grundloven. Dette kan jo ikke ske uden en grundlovsændring. Ordningen adskiller sig fra sædvanlig kompetenceoverdragelse i henhold til hjemmestyreloven, idet regeringen principielt fortsat vil have kompetence og ansvar på området.
- I tilfælde, hvor de to landsstyre er part i samme aftale, f.eks. i fiskeriaftaler med Island eller i forvaltningsorganisationer som NAFO skal de to landsstyre handle i forening under betegnelsen "Kongeriget Danmark for så vidt angår Færøerne og Grønland" eller anden betegnelse.
- Fuldmagtsordningen forudsætter et nært samarbejde mellem regeringen (Udenrigsministeriet) og landsstyret (Udenrigsdirektoratet). Der skal indgås nærmere aftale herom.
- Lovgivningen omfatter de områder, hvor hjemmestyret har overtaget den interne kompetence. Følgende områder er ikke omfattet af fuldmagtslovgivningen:
 - Forsvars- og sikkerhedspolitikken
 - Folkeretlige aftaler, der også skal gælde for Danmark
 - Folkeretlige aftaler, der forhandles inden for en international organisation, hvor Kongeriget Danmark er medlem.

- Bestemmelsen i hjemmestyrelovens § 16, stk. 1 om ansættelse af repræsentanter for Grønlands Landstyre ved Kongeriget Danmarks repræsentationer moderniseres, således at hjemmestyrets repræsentanters sagsområder ikke er begrænset til erhvervmæssige anliggender.

Udover forslaget til fuldmagtslov er der på administrativt plan forhandlet en samarbejdsaftale mellem Udenrigsministeriet og Udenrigsdirektoratet. Aftalen indebærer bl.a.

- at der etableres et Nordatlantisk Sekretariat i Udenrigsministeriet,
- at Udenrigsministeriets rådgiver i grønlandske anliggender styrkes,
- at rådgiveren i grønlandske anliggender ansættes efter forhandling med Hjemmestyret,
- at reglerne for hjemmestyrets repræsentanter ved danske ambassader moderniseres,
- at der etableres et samarbejde om uddannelse og udveksling af medarbejdere.

III. Sammenfattende bemærkninger

Ordnningen lovfæster den praksis, der igennem 25 år har udviklet sig på de områder, hvor hjemmestyret har den interne kompetence. Den understøtter desuden det samarbejdsmonster, der er etableret på de øvrige områder, f.eks. i generelle udenrigs- og sikkerhedspolitiske sager, jf. Itilleq-erklæringen.

Man kan spørge: Hvad skal vi med en lov om fuldmagt, hvis vi alligevel kan indgå de samme aftaler ifølge den praksis der er udviklet?

Hertil kan landsstyret svare:

- praksis der ikke er lovfæstet kan ændres.
- fuldmagtsloven giver en klarere retsstilling og arbejdsfordeling i forholdet mellem hjemmestyret og rigsmyndighederne
- I forhold til den udenlandske aftalepart vil det være en fordel, at det klart er meldt ud, at hjemmestyret forhandler og indgår aftalen på rigets vegne
- Bedre mulighed for at blive associeret medlem af internationale organisationer, hvis landsstyret ønsker dette
- Itilleq-erklæringen stadfæstes vedrørende områder der ikke er omfattet af fuldmagtsloven.

Lovforslaget vil således - inden for grundlovens og rigsfællesskabets rammer - styrke Grønlands handlemuligheder på udenrigsområder. Handlemuligheder der er af afgørende betydning i en tid hvor Grønland i stigende grad inddrages i og påvirkes af udviklinger i verdenssamfundet. Lovforslaget er således en byggesten i arbejdet på selvstyre. Det er en gevinst vi bør indkassere, samtidig med, at det ikke udelukker at der arbejdes videre på området i den fælles grønlandsk-danske selvstyrekommission.

Landsstyret skal således anbefale, at Grønlands Hjemmestyre afgiver udtalelse om, at lovforslaget fremsættes for Folketinget.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget med bemærkninger overlader jeg lovforslaget til Landstingets velvillige behandling.